

Resumé

Afhandlingen behandler det strafferetlige forsøgs- og medvirkensansvar i et offerperspektiv. Danmark har ratificeret flere menneskerettighedskonventioner til forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel, seksualforbrydelser mod børn samt vold mod kvinder og vold i hjemmet. Efter disse konventioner har ofrene krav på strafferetlig beskyttelse af deres fysiske og psykiske integritet. Derfor indeholder konventionerne også forskellige kriminaliseringsforpligtelser og forpligtelser i forhold til forsøg og medvirken ved forbrydelserne. Det påhviler således Danmark at indføre nationale foranstaltninger og lovgivning i overensstemmelse med forpligtelserne, herunder kriminalisering af forsøg og medvirken ved forbrydelserne. Forsøgs- og medvirkensforpligtelserne er vigtige, hvis man vil sikre ofre ikke bare en teoretisk, men en reel og effektiv beskyttelse mod alvorlige menneskerettighedskrænkelser. Når Danmark skal gennemføre forsøgs- og medvirkensforpligtelser i dansk ret, kniber det imidlertid med at sikre den effektive beskyttelse. Danmark henholder sig til straffelovens generelle regler i §§ 21 og 23, men sikrer ikke, at disse bestemmelser i praksis yder den beskyttelse, som ofrene har krav på efter konventionerne. Offerperspektivet i relation til forsøgs- og medvirkensansvaret – og dermed en effektiv kriminalitetsbekæmpelse – har hidtil været underbelyst i dansk teori og praksis. Det har denne retsdogmatiske afhandling forsøgt at råde bod på.

Afhandlingen falder i fire dele. *Første del* indeholder en generel introduktion til emne, formål og problemstilling (kapitel 1) samt metodiske og retskildemæssige overvejelser (kapitel 2). *Anden del* giver et overblik over den europæiske menneskerets betydning for dansk strafferet (kapitel 3) og behandler de strafferetlige figurer forsøg og medvirken i dansk ret. Det anføres, at formålet med dansk strafferets regler om forsøg og medvirken historisk set skal findes i gerningspersonens forsæt og subjektive skyld («den onde vilje»). Kapitlerne om forsøgets strafbarhed (kapitel 4) og strafbar medvirken (kapitel 5) indeholder gennemgang af gældende ret og teori med perspektivering til udvalgte problemstillinger. *Tredje del* omhandler de menneskeretlige forpligtelser om forsøg og medvirken med implikationer for dansk strafferet, der findes i bl.a. Europarådets tre specialkonventioner om forebyggelse og bekæmpelse af menneskehandel (kapitel 6), seksualforbrydelser mod børn (kapitel 7) samt vold mod kvinder og vold i hjemmet (kapitel 8). Dernæst følger en selvstændig analyse af de positive forpligtelser efter Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, udviklet af den dertilhørende Europæiske Menneskerettighedsdomstol, af relevans for strafferetten (kapitel 9). Samlet set er forpligtelserne i de nævnte menneskeretlige instrumenter vagere end først antaget. Det giver grundlag for at konkludere, at der som følge af dansk rets vide forsøgs- og medvirkensansvar *generelt og teoretisk* er overensstemmelse mellem dansk ret og de behandlede menneskeretlige forpligtelser. Den *fjerde del* og afsluttende del består af ét samlet kapitel (kapitel 10) med opsummering af de væsentligste primært negative fund og en samlet konklusion.

Ved ratifikationen af diverse menneskerettighedskonventioner har Danmark anerkendt, at de deri behandlede menneskerettighedskrænkelser udgør beskyttelsesinteresser, der fordrer et strafferetligt værn. Det er imidlertid sjældent, at værnet om sådanne beskyttelsesinteresser er tilstrækkeligt alene ved kriminaliseringer i form af materielle straffebestemmelser i straffelovgivningen. Såfremt lovgiver ønsker, at ofre ikke bare ydes en teoretisk, men også en reel og effektiv beskyttelse mod de alvorlige menneskerettighedskrænkelser behandlet i denne afhandling, er forsøgs- og medvirkensforpligtelserne væsentlige at inddrage. Med denne afhandling er der kun identificeret én enkelt uoverensstemmelse.